

BELASTINGEN EN VERZEKERINGEN

Boom

COLOFON

Boom Mbo
klantenservice@boom.nl
www.boom.nl

Auteur: Paul Bles
Inhoudelijke redactie: Maaïke Timmer
Met dank aan: Eddy G. Rakers, adviseur assurantiën

Bronvermelding: de Rechtspraak

Titel: Belastingen en verzekeringen
ISBN: 978 90 3726 876 8
Eerste druk/eerste oplage

© 2025 Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Auteursrecht ten aanzien van tekst- en datamining en machinelearning is nadrukkelijk voorbehouden.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van een (of meerdere) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom, te vinden op www.boom.nl.

INHOUD

Voorwoord	7
1 Belastingen - Inleiding	9
1.1 Inleiding	9
1.2 Plaats van het belastingrecht in het recht	10
1.3 Oriëntatie Belastingen	12
1.4 Belastingen: definitie	14
1.5 Belastingmoraal en belastingpolitiek	16
1.6 Belastingen en tariefstelsels	17
1.7 Belastingbeginselen	19
1.8 Belastingen: manieren van indelen	20
1.9 Bronnen van belastingrecht	23
1.10 Rekenen met belastingen	27
1.11 Toeslagen	27
1.12 Samenvatting	30
1.13 Kernbegrippen	31
1.14 Opdrachten	35
2 Belastingen - Inkomstenbelasting - Inleiding en box 1	45
2.1 Inleiding	45
2.2 Oriëntatie Inkomstenbelasting	46
2.3 Belastingsubject en belastingobject	47
2.4 Het boxenstelsel	49
2.5 Box 1: inkomsten uit werk en woning	50
2.6 Box 1: winst uit onderneming	50
2.7 Box 1: loon en overige inkomsten	55
2.8 Box 1: inkomsten uit de eigen woning	57
2.9 Box 1: persoonsgebonden aftrek	63
2.10 Box 1: schijfventarief	67
2.11 Samenvatting	69
2.12 Kernbegrippen	70
2.13 Opdrachten	72
3 Belastingen - Inkomstenbelasting - Box 2 en 3	81
3.1 Inleiding	81
3.2 Box 2: winst uit aanmerkelijk belang	82
3.3 Box 3: sparen en beleggen	83
3.4 De aangifte	93
3.5 De heffingskortingen en de berekening van de inkomstenbelasting	98
3.6 De aanslag	102
3.7 Samenvatting	105
3.8 Kernbegrippen	106
3.9 Opdrachten	107
4 Belastingen - Loonbelasting	115
4.1 Inleiding	115
4.2 Oriëntatie Loonbelasting	116
4.3 Loon	120

4.4	Jaaropgave	123
4.5	Samenvatting	125
4.6	Kernbegrippen	126
4.7	Opdrachten	127
5	Belastingen - Vennootschapsbelasting en omzetbelasting	129
5.1	Inleiding	129
5.2	Oriëntatie Vennootschapsbelasting	130
5.3	Vennootschapsbelasting: tarief	132
5.4	Oriëntatie Omzetbelasting	132
5.5	Omzetbelasting: tarieven en vrijstellingen	136
5.6	Aftrek van voorbelasting	137
5.7	Kleineondernemersregeling	139
5.8	Samenvatting	140
5.9	Kernbegrippen	141
5.10	Opdrachten	143
6	Belastingen - Belastingen door lagere overheden	149
6.1	Inleiding	149
6.2	Oriëntatie Belastingen lagere overheden	150
6.3	Gemeentelijke belastingen: wonen of vestiging	151
6.4	Gemeentelijke belastingen: verblijf	156
6.5	Bezwaar en kwijtschelding	158
6.6	Samenvatting	159
6.7	Kernbegrippen	160
6.8	Opdrachten	161
7	Belastingen - Erf-, schenk- en overdrachtsbelasting	165
7.1	Inleiding	165
7.2	Oriëntatie Erfbelasting en schenkbelasting	166
7.3	Erfbelasting	166
7.4	Erfbelasting: vrijstellingen en tarief	168
7.5	Schenkbelasting	170
7.6	Schenkbelasting: vrijstellingen en tarieven	172
7.7	Oriëntatie Overdrachtsbelasting	174
7.8	Overdrachtsbelasting	174
7.9	Samenvatting	178
7.10	Kernbegrippen	179
7.11	Opdrachten	180
8	Belastingen - Formeel recht en invordering	185
8.1	Inleiding	185
8.2	Oriëntatie Formeel belastingrecht	186
8.3	Aanslagbelastingen	188
8.4	Aanslagbelastingen: soorten aanslagen	192
8.5	Aangiftebelastingen	193
8.6	Fiscale boetes	193
8.7	Oriëntatie Invordering	196
8.8	Invordering en dwanginvordering	197
8.9	Samenvatting	199

8.10	Kernbegrippen	200
8.11	Opdrachten	203
9	Belastingen - Rechtsbescherming	209
9.1	Inleiding	209
9.2	Oriëntatie Rechtsbescherming	210
9.3	Rechtsbescherming: bezwaar en beroep	211
9.4	Bezwaarprocedure	212
9.5	Beroepsprocedure	213
9.6	Hoger beroep en cassatie	216
9.7	Samenvatting	217
9.8	Kernbegrippen	219
9.9	Opdrachten	221
10	Verzekeringen - Inleiding	225
10.1	Inleiding	225
10.2	Plaats van het verzekeringsrecht in het recht	226
10.3	Oriëntatie Risico's verzekeren	227
10.4	Risico's en verzekeren	231
10.5	Partijen bij een verzekering	232
10.6	Soorten verzekeringen	235
10.7	Samenvatting	239
10.8	Kernbegrippen	240
10.9	Opdrachten	243
11	Verzekeringen - Totstandkoming en beëindiging	247
11.1	Inleiding	247
11.2	Oriëntatie Verzekeringsovereenkomst	248
11.3	Totstandkoming van de verzekeringsovereenkomst	251
11.4	Functies van het aanvraagformulier	255
11.5	Tussenpersonen en de direct writer	257
11.6	Wet op het financieel toezicht	260
11.7	Beëindiging van de verzekering	265
11.8	Samenvatting	268
11.9	Kernbegrippen	270
11.10	Opdrachten	272
12	Verzekeringen - Plichten van de partijen	275
12.1	Inleiding	275
12.2	Oriëntatie Plichten van partijen	276
12.3	Plicht verzekeringnemer: mededeling	277
12.4	Plicht verzekeringnemer: premie betalen	281
12.5	Plicht verzekeringnemer: melden	282
12.6	Plicht verzekeringnemer: schadebeperking	283
12.7	Plicht verzekeraar: polis verstrekken	284
12.8	Plicht verzekeraar: uitkering doen	285
12.9	Samenvatting	289
12.10	Kernbegrippen	290
12.11	Opdrachten	292

13	Verzekeringen - Schadeverzekeringen	295
13.1	Inleiding	295
13.2	Oriëntatie Schadeverzekeringen	296
13.3	De verhouding tussen de waarde en het verzekerd bedrag	298
13.4	De verhouding tussen de schade en de schade-uitkering	302
13.5	Opstal en inboedel	303
13.6	Aansprakelijkheid en casco	304
13.7	Zorgverzekering	322
13.8	Arbeidsongeschiktheid: schadeverzekering	330
13.9	Andere schadeverzekeringen	332
13.10	Samenvatting	334
13.11	Kernbegrippen	335
13.12	Opdrachten	339
14	Verzekeringen - Sommenverzekeringen	343
14.1	Inleiding	343
14.2	Oriëntatie Sommenverzekering	344
14.3	Leven en overlijden	345
14.4	Arbeidsongeschiktheid: sommenverzekering	349
14.5	Samenvatting	349
14.6	Kernbegrippen	350
14.7	Opdrachten	351
	Index	352

VOORWOORD

Vakkennis, vaardigheden en kunnen werken met tools zijn essentieel voor iedereen die aan de slag wil in de zakelijke dienstverlening. Voor de assistent Business Services, de Allround Assistant Business Services en de specialisten Office en Management Support, Business Administration & Control, Marketing & Communication en Legal, Insurance & HR Services.

De leermiddelen van Knowhow | Juridisch zorgen dat jij – student Legal, Insurance & HR Services – beschikt over de juiste vakkennis, deze kennis kunt toepassen en leert werken met de juiste tools.

Standaardopbouw Knowhow | Juridisch

Je start altijd met een uitleg van vakkennis en vakvaardigheden. Met kennis- en inzichtopdrachten stel je zelf vast of je de kennis beheerst. Met praktische opdrachten leer je kennis toepassen en werk je aan vaardigheden om de kennis te verwerken. Je maakt kennis met software of informatiebronnen die jou kunnen helpen bij het inzetten van je kennis en vaardigheden.

De combinatie van kennis, vaardigheden en tools stelt jou uiteindelijk in staat om opdrachten die zijn gebaseerd op taken en producten uit de praktijk te maken. Daarnaast ontwikkel je met Knowhow | Juridisch studievaardigheden die in het hbo van je worden gevraagd.

Kwalificatiedossier

De inhoud van alle Knowhow | Juridisch-leermiddelen is afgestemd op het profieldeel Legal, Insurance & HR Services uit het kwalificatiedossier Business Services. De theorie en de opdrachten bereiden je voor op de kennisexamens en praktijkexamens Legal, Insurance & HR Services van Stichting Praktijkleren.

Hoe werkt de methode?

Knowhow | Juridisch bestaat uit theorie-/werkboeken en een digitale leeromgeving waarin je via je computer, tablet of smartphone kunt werken. In deze online omgeving vind je alle theorie en opdrachten uit dit boek, inclusief de video's, weblinks en documenten.

Je kunt daarnaast in de digitale leeromgeving met verschillende soorten opdrachten aan het werk. Vaktermen leren, jezelf overhoren met Test je kennis, doe-opdrachten waarmee je met kennis, vaardigheden en tools aan de slag gaat, en opdrachten die zijn gebaseerd op taken uit de beroepspraktijk.

De digitale leeromgeving kun je bereiken via digitaal.boomonderwijs.nl.

Bekijk de video, activeer de weblink of download het document

Hoe moet je de licentie activeren?

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken, moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Hoofdstuk 1

Belastingen - Inleiding

1.1 Inleiding

'Belastingen, leuker kunnen we het niet maken, makkelijker wel.' Met deze slogan geeft de Belastingdienst aan dat ze wel begrijpen dat belasting betalen niet leuk is, maar dat ze wel hun best doen om belastingen eenvoudiger te maken met elektronische aangifte en dergelijke. Ook geeft het goed aan hoe we allemaal denken over belastingen. Belasting betalen is niet echt leuk. Maar we moeten nu eenmaal onze bijdrage leveren aan de maatschappij. We betalen vrijwel allemaal bijvoorbeeld loonbelasting, inkomstenbelasting of omzetbelasting (btw). Maar waarom? Hoe zit dat nu eigenlijk met de belastingen?

Belasting betalen.

Hoe werken belastingen?

Uitgaven en inkomsten

De overheid doet uitgaven en heeft dus ook inkomsten nodig. Vergelijk het maar met een gezin. De ouders doen boodschappen, betalen de huur of de hypotheek, tanken benzine en geven de kinderen vaak zakgeld.

Zo is het ook met de overheid. De overheid heeft ook inkomsten nodig. De meeste inkomsten voor de overheid bestaan uit belastingen. Burgers betalen belasting over hun salaris en over de winst uit een bedrijf. Als je iets koopt in de winkel, dan wordt de prijs van het product verhoogd met omzetbelasting en als je tankt, dan betaal je belasting (accijns) over de benzine.

De eigenaar van een huis moet jaarlijks onroerendezaakbelasting betalen (een gemeentelijke belasting). En zelfs na de dood komen de belastingen nog om de hoek kijken. Want over wat iemand nalaat, moeten de erfgenamen erfbelasting betalen. Belastingen zijn noodzakelijk.

Zonder belastinginkomsten kan Nederland geen verzorgingsstaat zijn met goede voorzieningen. Volksgezondheid, onderwijs, sociale voorzieningen, defensie, rechtspraak, wegen en dijken, het verlenen van subsidies voor kunst en cultuur: het zijn overheidssectoren waarin de overheid veel werk levert.

We gaan ontdekken wat belastingen precies zijn en waarom ze er zijn. Verder kijken we naar allerlei indelingen en tarieven. Verder behandelen we de belangrijkste belastingen. En tot slot kijken we ook naar de methodes van invordering en hoe de rechtsbescherming geregeld is voor de belastingbetaler.

‘Rutger Bregman: Het waarmaken van idealen begint bij de belasting die we betalen’

Leerdoelen

- Je begrijpt de indeling van het recht.
- Je weet wat de plaats van het belastingrecht in het recht is.
- Je kunt uitleggen waarom er belastingen zijn.
- Je kunt aangeven welke tariefstelsels er zijn.
- Je kunt onderscheid maken tussen belastingen en andere betalingen aan de overheid.
- Je kunt benoemen welke instanties belastingen kunnen heffen.
- Je begrijpt het onderscheid tussen directe en indirecte belastingen.
- Je kunt de diverse beginselen benoemen die bij belastingen gelden.
- Je kunt de bronnen van het belastingrecht benoemen.

1.2 Plaats van het belastingrecht in het recht

Het Nederlandse recht wordt ingedeeld in twee soorten recht: privaatrecht (burgerlijk recht) en publiekrecht.

Indeling van het recht.

Privaatrecht

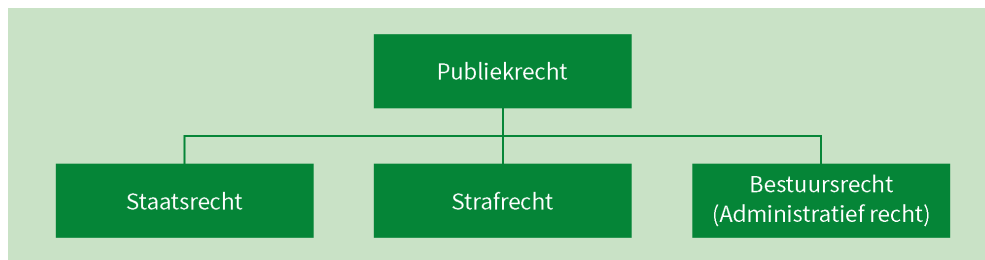
Het **privaatrecht** (**burgerlijk recht**, of **civil recht**) beschrijft de rechtsrelaties tussen burgers onderling. Een ezelsbruggetje is: in het woord ‘privaat’ zit het woord ‘privé’. In het privaatrecht gaat het over huwelijk en echtscheiding, over eigendom en bezit. En over zaken als vordering of schuld, over overeenkomsten zoals koopovereenkomst, huurovereenkomst, arbeidsovereenkomst en verzekering. En over nog veel meer zaken die tussen burgers spelen. Al deze onderwerpen vallen onder het privaatrecht. We behandelen ook het verzekeringsrecht. Dat is een onderdeel van het privaatrecht. Dus we zullen ook de indeling van het privaatrecht bekijken.

Publiekrecht

Eerst gaan we het hebben over belastingrecht. Dat is een onderdeel van het **publiekrecht**. Het publiekrecht bevat het woord 'publiek'. Dat geeft eigenlijk al aan dat het te maken heeft met de overheid. Het publiekrecht gaat over alles rondom de overheid en de overheidsorganen. Het gaat dus over de verhoudingen tussen de overheidsorganen onderling, denk aan het Rijk, de provincie en de gemeente.

Maar het publiekrecht gaat ook over de verhouding van de overheid met de burgers. De overheid regelt natuurlijk erg veel met betrekking tot de burgers. Dat kunnen zaken zijn als administratieve aangelegenheden, inclusief vergunningen en belastingen. Maar ook kan het gaan om de noodzaak om het gedrag van de burgers te beïnvloeden. Denk maar aan het verbod om te mishandelen (strafrecht) of het gebod om rechts te rijden (verkeersrecht).

Het publiekrecht wordt zelf weer ingedeeld in drie soorten recht: staatsrecht, strafrecht en bestuursrecht (administratief recht).

Indeling van het publiekrecht.

Staatsrecht

Het **staatsrecht** beschrijft hoe de Nederlandse staat is georganiseerd. Denk daarbij aan de verhoudingen tussen het Rijk, provincies en gemeenten. Ook het kiesrecht behoort tot het staatsrecht.

Strafrecht

Het **strafrecht** gaat over de handelingen die strafbaar zijn en over de bevoegdheden van politie en justitie bij opsporing en veroordeling. Dat betreft bijvoorbeeld misdrijven en overtredingen en hoe een strafprocedure moet verlopen, inclusief boetes en gevangenisstraffen.

Bestuursrecht

Het **bestuursrecht**, ofwel het **administratief recht**, is het deel van het recht dat de verhouding regelt tussen burgers en de overheid. Het beschrijft hoe de overheid haar bestuursstaak moet uitoefenen, denk aan scholen bouwen en wegen aanleggen. En ook: belasting heffen en uitkeringen geven.

Belastingrecht valt onder het bestuursrecht

Zoals je hiervoor kunt zien, valt het belastingrecht onder het bestuursrecht (administratief recht) omdat het bestuursrecht de overheid aangeeft hoe zij haar taak moet uitoefenen. Een belangrijk deel van de overheidstaak is het verkrijgen van voldoende financiën voor bijvoorbeeld wegen aanleggen, scholen financieren, studiefinanciering geven, het leger in stand houden, enzovoort. Dus moet de overheid belastingen heffen om al die uitgaven te kunnen financieren. Belastingen worden voornamelijk geheven door de rijksoverheid, maar gedeeltelijk ook door lagere overheidsorganen zoals de provincies, de gemeenten en de waterschappen.